TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2005. gada 2. jūnijā *

Lieta C-266/03

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2003. gada 18. jūnijā cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv K. Šmita [*C. Schmidt*] un V. Vilss [*W. Wils*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Luksemburgas Lielhercogisti, ko pārstāv Z. Šreiners [*S. Schreiner*], pārstāvis, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — franču.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referente), K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*] un K. Šīmans [*K. Schiemann*],

ģenerāladvokāts F. Ležē [*P. Léger*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 25. novembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, vedot individuālas sarunas, noslēdzot, ratificējot, pasludinot, ka ir stājušies spēkā, un atsakoties denonsēt

— Luksemburgas Lielhercogistes valdības un Čehijas un Slovākijas Federatīvās Republikas valdības nolīgumu par pārvadājumiem pa ūdensceļiem, kas parakstīts Luksemburgā 1992. gada 30. decembrī (*Mémorial* A 1994, 579. lpp.),

— Luksemburgas Lielhercogistes valdības un Rumānijas valdības nolīgumu par pārvadājumiem pa ūdensceļiem, kas parakstīts Bukarestē 1993. gada 10. novembrī (*Mémorial* A 1995, 13. lpp.) un

— Luksemburgas Lielhercogistes valdības un Polijas valdības nolīgumu par iekšējiem ūdensceļiem, kas parakstīts Luksemburgā 1994. gada 9. martā (*Mémorial* A 1995, 1570. lpp.),

Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar EKL 10. pantu, kā arī ar Padomes 1991. gada 16. decembra Regulu (EEK) Nr. 3921/91, ar ko paredz nosacījumus, saskaņā ar kuriem ārvalstu pārvadātāji drīkst pārvadāt kravas vai pasažierus pa dalībvalsts iekšējiem ūdensceļiem (OV L 373, 1. lpp.) un Padomes 1996. gada 8. jūlija Regulu (EK) Nr. 1356/96 par kopīgiem noteikumiem, ko piemēro kravu vai pasažieru pārvadājumiem pa dalībvalstu iekšējiem ūdensceļiem, lai ieviestu šādu pārvadāšanas pakalpojumu sniegšanas brīvību (OV L 175, 7. lpp.).

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

EK līguma noteikumi

2 EKL 10. pants skan šādi:

"Dalībvalstis veic gan vispārējus, gan īpašus attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no šā Līguma vai ko rada Kopienas iestāžu darbība. Tās atvieglina Kopienas uzdevumu veikšanu.

Tās atturas no visiem pasākumiem, kas varētu traucēt šā Līguma mērķu sasniegšanu."

3 Attiecībā uz transporta jomu EKL 70. pantā paredzēts, ka dalībvalstis Līguma mērķus īsteno kopējas politikas ietvaros.

4 EKL 71. panta 1. punktā noteikts:

"Lai īstenotu 70. pantu, kā arī ievērojot transporta nozares īpatnības, Padome, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru nosaka:

a) kopīgus noteikumus, ko piemēro starptautiskiem pārvadājumiem uz kādu dalībvalsti vai no tās, vai cauri vienai vai vairākām dalībvalstīm;

b) nosacījumus, ar kādiem pārvadātāji, kas nav attiecīgās dalībvalsts rezidenti, tajā drīkst sniegt pārvadāšanas pakalpojumus;

c) pasākumus, kas pastiprina transporta drošību;

d) citus attiecīgus noteikumus."

5 Pamatojoties uz šo pēdējo noteikumu, Padome ir pieņēmusi Regulas Nr. 3921/91 un 1356/96.

Regula Nr. 3921/91

6 Saskaņā ar tās trešo apsvērumu Regulas Nr. 3921/91 mērķis ir atļaut pārvadātājiem, kas nav rezidenti, nodarboties ar kravu vai pasažieru pārvadājumiem pa iekšzemes ūdensceļiem ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus dalībvalsts noteikusi pati saviem pārvadātājiem.

7 Šajā nolūkā šīs regulas 1. panta 1. daļā noteikts, ka no 1993. gada 1. janvāra jebkuram kravu vai pasažieru pārvadātājam pa iekšzemes ūdensceļiem ir atļauts veikt kravu vai personu komercpārvadājumus pa iekšzemes ūdensceļiem dalībvalstī, kurā tas nav dibināts, turpmāk tekstā — "kabotāža", ar nosacījumu, ka tas veic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī saskaņā ar tās tiesību aktiem un ka vajadzības gadījumā viņam ir tiesības veikt starptautiskos kravu vai personu pārvadājumus pa iekšzemes ūdensceļiem. Panta otrajā daļā noteikts, ka, ja tas atbilst iepriekšminētajiem nosacījumiem, pārvadātājs ierobežotu laiku var nodarboties ar kabotāžu attiecīgajā dalībvalstī bez pienākuma izveidot tur juridisko adresi vai citu uzņēmumu.

8 Turklāt tās pašas regulas 2. panta 1. punktā noteikts, ka, lai pārvadātājam atļautu nodarboties ar kabotāžu, viņš šim nolūkam var izmantot tikai tādus kuģus, kuru īpašnieks vai īpašnieki ir fiziskas personas, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā

dalībvalstī un kuri ir dalībvalstu pilsoņi, vai juridiskas personas, kuru juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī un kuru daļu vairākums pieder dalībvalstu pilsoņiem.

9 Visbeidzot, Regulas Nr. 3921/91 6. pantā noteikts, ka šī regula neietekmē tiesības, kas noteiktas ar Pārskatīto konvenciju par kuģošanu Reinā, kas parakstīta Manheimā 1868. gada 17. oktobrī (turpmāk tekstā — "Manheimas konvencija").

Regula Nr. 1356/96

10 Kā izriet no Regulas Nr. 1356/96 nosaukuma un otrā apsvēruma, Regulas Nr. 1356/96 mērķis ir ieviest brīvību sniegt kravu vai pasažieru pārvadājumu pakalpojumus pa dalībvalstu iekšzemes ūdensceļiem, atceļot visus pakalpojumu sniedzējiem noteiktos ierobežojumus to valsts piederības dēļ vai tāpēc, ka tie nav reģistrēti dalībvalstī, kurā jāsniedz pakalpojumi.

11 Regulas 1. un 2. pantā noteikts, ka visiem uzņēmējiem, kas pārvadā kravas vai pasažierus pa iekšzemes ūdensceļiem, ir atļauts veikt šīs pārvadājumu darbības dalībvalstīs un tranzītā caur tām, bez diskriminācijas, kas pamatota ar viņu pilsonību vai uzņēmējdarbības veikšanas vietu. 2. pantā uzskaitīti arī šīs atļaujas nosacījumi.

12 Saskaņā ar šīs regulas 3. panta noteikumiem regulas noteikumi "neietekmē trešo valstu uzņēmēju tiesības saskaņā ar Pārskatīto konvenciju par kuģošanu Reinā

(Manheimas konvenciju), Konvenciju par kuģošanu Donavā (Belgradas konvenciju) vai tiesības, kas izriet no Eiropas Kopienas starptautiskajām saistībām".

Luksemburgas Lielhercogistes noslēgtie divpusējie nolīgumi

13 Šā sprieduma 1. punktā minētajos trīs divpusējos nolīgumos (turpmāk tekstā —"apstrīdētie divpusējie nolīgumi") ietverti noteikumi par pasažieru un kravu pārvadājumiem pa ūdensceļiem abu pušu starpā un abpusēju ūdensceļu izmantošanu.

14 Tajos tostarp paredzēts, ka uz pasažieru vai kravu pārvadājumiem ar vienas nolīguma puses kuģi starp divām otras puses ostām (kabotāža) attiecas īpaša otras puses kompetento iestāžu izsniegta atļauja un ka ar vienas puses kuģi pasažieru vai kravu pārvadājumus starp otras puses ostām un trešās valsts ostām (pārvadājumi uz trešajām valstīm) drīkst veikt nolīguma dalībvalstu kompetento iestāžu noteiktajos gadījumos.

15 Luksemburgas Lielhercogiste šos nolīgumus ir ratificējusi attiecīgi 1994. gada 10. aprīlī, 1995. gada 6. janvārī un 1995. gada 24. jūlijā, un tie ir stājušies spēkā 1994. gada 6. jūnijā, 1995. gada 3. februārī un 1995. gada 1. oktobrī.

Prāvas priekšvēsture un pirmstiesas procedūra

16 1991. gada 28. jūnijā Komisija Padomei iesniedza priekšlikumu lēmumam par sarunu uzsākšanu sakarā ar daudzpusēja nolīguma par pasažieru un kravu pārvadājumiem pa ūdensceļiem noslēgšanu starp Kopienu un trešajām valstīm.

17 Ar 1992. gada 7. decembra lēmumu Padome "atļāva Komisijai veikt sarunas par daudzpusēju nolīgumu sakarā ar pasažieru un kravu pārvadājumiem pa upēm starp Eiropas Ekonomikas kopienu, no vienas puses, un Poliju un Donavas konvencijas dalībvalstīm (Ungārija, Čehoslovākija, Rumānija, Bulgārija, bijusī PSRS, bijusī Dienvidslāvija un Austrija), no otras puses".

18 Pēc šī lēmuma Komisija ar 1993. gada 24. aprīļa vēstuli lūdza vairākām dalībvalstīm, tostarp arī Luksemburgas Lielhercogistei, "atturēties no jebkādiem pasākumiem, kas varētu apdraudēt Kopienas līmenī uzsākto sarunu pozitīvu norisi un it īpaši atturēties ratificēt jau parafētus vai parakstītus nolīgumus, kā arī uzsākt jaunas sarunas ar Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm iekšējo ūdensceļu jomā".

19 1994. gada 8. aprīlī Padome nolēma, ka prioritāte jāpiešķir sarunām ar Čehijas Republiku, Ungārijas Republiku, Polijas Republiku un Slovākijas Republiku.

20 Uzskatīdama, ka, turpinot sarunas un ierosinot apstrīdēto divpusējo nolīgumu parlamentārā apstiprinājuma procedūru, Luksemburgas valdība ir pārkāpusi EKL 5. panta (tagadējais 10. pants) noteikumus, Komisija ar 1994. gada 12. aprīļa vēstuli atkārtoja savu prasību un aizliedza valdībai veikt ratifikācijas instrumentu apmaiņu.

21 Komisijas veikto daudzpusējo sarunu rezultātā 1996. gada 5. augustā tika parafēts daudzpusējā nolīguma projekts, uz kuru pamatojoties, Komisija 1996. gada 13. decembrī Padomei iesniedza projektu lēmumam par nolīgumu starp Eiropas Kopienu, no vienas puses, un Čehijas Republiku, Polijas Republiku un Slovākijas Republiku, no otras puses, ar ko paredz nosacījumus pasažieru un kravu pārvadājumiem pa iekšzemes ūdensceļiem.

22 Tomēr līdz šim brīdim Kopiena nav noslēgusi nevienu daudzpusējo nolīgumu ar attiecīgajām valstīm.

23 Tā kā Komisijai kļuva zināms par divpusējo nolīgumu stāšanos spēkā, tā uzsāka procedūru par valsts pienākumu neizpildi, ko paredz EKL 226. pants. Pēc brīdinājuma vēstules, lūdzot Luksemburgas Lielhercogistei sniegt savus apsvērumus, 2000. gada 28. februārī Komisija pieņēma argumentētu atzinumu, ar kuru šai dalībvalstij tika lūgts veikt vajadzīgos pasākumus šī atzinuma izpildei divu mēnešu termiņā pēc tā paziņošanas.

24 Uzskatīdama, ka situācija joprojām nav apmierinoša, Komisija nolēma iesniegt šo prasību.

Par prasību

25 Komisija savas prasības atbalstam izvirza trīs iebildumus. Pirmkārt, tā uzskata, ka Luksemburgas Lielhercogiste ir iejaukusies Kopienas ekskluzīvajā ārējā kompetencē 1971. gada 31. marta sprieduma tā saucamajā "AETR" lietā Komisija/Padome (22/70, *Recueil*, 263. lpp.) izpratnē. Otrkārt, tā atsaucas uz EKL 10. panta pārkāpumu. Treškārt, tā uzskata, ka apstrīdētie divpusējie nolīgumi nav saderīgi ar Regulu Nr. 1356/96.

Par pirmo iebildumu — iejaukšanās Kopienas ekskluzīvajā ārējā kompetencē

Lietas dalībnieku argumenti

26 Ar savu pirmo iebildumu Komisija uzskata, ka Luksemburgas Lielhercogiste, vedot sarunas, noslēdzot, ratificējot un pasludinot, ka ir stājušies spēkā apstrīdētie divpusējie nolīgumi, ir iejaukusies Kopienas ekskluzīvajā ārējā kompetencē iepriekš minētā sprieduma "AETR" lietā nozīmē. Šie nolīgumi ietekmē Kopienas pieņemtos kopējos noteikumus, kas ietverti Regulā Nr. 3921/91.

27 It īpaši Komisija uzskata, ka, saskaņā ar īpašu atļauju atļaujot attiecīgo trešo valstu uzņēmēju kabotāžu Luksemburgā, apstrīdētie divpusējie nolīgumi skar Regulas Nr. 3921/91 noteikumus, jo tajos, sākot ar 1993. gada 1. janvāri, pilnībā harmonizēti

kabotāžas noteikumi Kopienas dalībvalstīs. Paturot tiesības individuāli — neatkarīgi no Kopienas — piešķirt tiesības trešo valstu uzņēmējiem, Luksemburgas Lielhercogiste ir iejaukusies Kopienas ekskluzīvajā ārējā kompetencē.

28 Komisija šajā sakarā uzskata, ka Regula Nr. 3921/91 attiecas ne tikai uz Kopienas pārvadātājiem, bet arī uz trešo valstu pārvadātājiem, jo tās 6. pantā atzītas arī Šveices pārvadātāju piekļuves tiesības saskaņā ar Manheimas konvenciju.

29 Luksemburgas valdība uzskata, ka apstrīdēto divpusējo nolīgumu noslēgšanai ir divkārša nepieciešamība. No vienas puses, ir nepieciešams izvairīties no diskriminācijas valsts pārvadātāju un citu dalībvalstu pārvadātāju starpā, un, no otras puses, ir nepieciešams uzlabot situāciju trūkstošo tiesību aktu jomā, kas radusies, jo nav daudzpusēja Kopienas līmeņa nolīguma ar Centrālās un Austrumu Eiropas valstīm par pārvadājumiem pa iekšzemes ūdensceļiem. Tādējādi, gaidot šāda nolīguma noslēgšanu, Kopienai nav tiesību aizliegt dalībvalstīm pašām nodrošināties ar nepieciešamajiem divpusējiem instrumentiem.

30 Turklāt Regula Nr. 3921/91 attiecas tikai uz Kopienas dalībvalstīm un neattiecas uz trešajām valstīm.

31 Luksemburgas valdība norāda, ka pārvadātājiem nerezidentiem atļauja veikt kabotāžu Luksemburgā tiek izsniegta ar Luksemburgas transporta ministra atļauju un ka neviena šāda atļauja vēl nav izsniegta.

32 Turklāt, sākot ar 2004. gada 1. maiju — Čehijas Republikas, Polijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanos Eiropas Savienībai — apstrīdētie divpusējie nolīgumi ir zaudējuši savu juridisko spēku.

33 Visbeidzot, Luksemburgas valdība uzsver, ka šīs prasības iesniegšanas brīdī Luksemburgas Lielhercogiste bija vienīgā dalībvalsts, pret kuru Komisija bija iesniegusi prasību par valsts pienākumu neizpildi, kaut gan citas dalībvalstis arī bija noslēgušas un ratificējušas divpusējos nolīgumus ar trešajām valstīm par pārvadājumiem pa iekšzemes ūdensceļiem.

Tiesas vērtējums

34 Luksemburgas valdības arguments par to, ka Komisija nav iesniegusi prasību pret citām dalībvalstīm, lai gan tās ir noslēgušas divpusējus nolīgumus par pārvadājumiem pa iekšzemes ūdensceļiem ar trešajām valstīm, uzreiz ir noraidāms.

35 Būtībā ir jāņem vērā, ka, no vienas puses, saskaņā ar sistēmu, ko ievieš EKL 226. pants, Komisijai ir diskrecionāra vara iesniegt prasību par valsts pienākumu neizpildi un Tiesai nav jāizvērtē tās izmantošanas piemērotība (2001. gada 10. maija spriedums lietā C-152/98 Komisija/Nīderlande, *Recueil*, I-3463. lpp., 20. punkts), un ka, no otras puses, dalībvalsts, lai attaisnotu savu pārkāpumu, nevar atsaukties uz savstarpējības principu un to, ka cita dalībvalsts nav ievērojusi Līguma prasības (1984. gada 14. februāra spriedums lietā 325/82 Komisija/Vācija, *Recueil*, 777. lpp., 11. punkts, un 2003. gada 13. februāra spriedums lietā C-131/01 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-1659. lpp., 46. punkts).

36 Jāpatur prātā arī tas, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts pienākumu neizpildes pastāvēšana ir jāizvērtē saskaņā ar to situāciju dalībvalstī, kāda tā bija pēc argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa izbeigšanās, un izmaiņas, kas notikušas pēc tam, Tiesa neņem vērā (skat. it īpaši 2001. gada 11. oktobra spriedumu lietā C-110/00 Komisija/Austrija, *Recueil*, I-7545. lpp., 13. punkts).

37 Šajā gadījumā argumentētajā atzinumā noteiktais termiņš izbeidzās 2000. gada 28. aprīlī, un tādējādi Čehijas Republikas, Polijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai nekādi neietekmē šo strīdu.

38 Līdz ar to jānonāk pie secinājuma par iepriekš minēto Kopienas ekskluzīvo ārējo kompetenci sprieduma "AETR" lietā nozīmē.

39 Kaut arī EK līgumā nav skaidri noteikta Kopienas ārējā kompetence pārvadājumu pa iekšzemes ūdensceļiem jomā, EKL 71. panta 1. punktā un 80. panta 1. punktā tomēr ir noteiktas Kopienas pilnvaras šajā jomā.

40 Iepriekš minētā sprieduma "AETR" lietā 16.–18. un 22. punktā Tiesa ir atzinusi, ka Kopienas kompetence slēgt starptautiskus līgumus izriet ne tikai no tā, kas skaidri minēts Līgumā, bet var izrietēt arī no citiem Līguma noteikumiem un aktiem, ko šo noteikumu ietvaros pieņēmušas Kopienas iestādes; ka it īpaši ikreiz, kad, lai īstenotu Līgumā minēto kopīgo politiku, Kopiena ir pieņēmusi aktus, kas neatkarīgi no formas nosaka dalībvalstīm kopīgus noteikumus, dalībvalstīm vairs nav tiesību rīkoties individuāli vai pat kolektīvi, uzņemoties saistības pret trešajām valstīm, kas ietekmē šos noteikumus; ka, pakāpeniski nosakot šos kopīgos noteikumus, tikai Kopiena var uzņemties un izpildīt līgumiskas saistības pret trešajām valstīm, kas ietekmē visu Kopienas tiesiskās kārtības piemērošanas sfēru; un ka, tā kā Kopienas noteikumi tiek pieņemti Līguma mērķu īstenošanai, dalībvalstis nevar ārpus Kopienas iestāžu pilnvaru loka uzņemties saistības, kas varētu skart iepriekšminētos noteikumus vai mainīt to piemērojamību.

41 Ja dalībvalstīm būtu atļauts uzņemties starptautiskas saistības, kas skar Kopienas noteikumus, šo noteikumu mērķu sasniegšana, Kopienas uzdevumi un Līguma mērķi tiktu apdraudēti.

42 Noteikumus vai starptautiskās saistības, ar kurām varētu tikt skarta vai grozīta Kopienas noteikumu piemērojamība, un tādējādi nosacījumus, saskaņā ar kuriem Kopienai tiek piešķirta ekskluzīva ārējā kompetence saistībā ar tās iekšējo kompetenci, Tiesa ir atzinusi 2002. gada 5. novembra spriedumā lietā C-472/98 Komisija/Luksemburga (*Recueil*, I-9741. lpp.).

43 Tā tas ir tad, ja starptautiskās saistības ietilpst Kopienas noteikumu piemērošanas jomā vai, jebkurā gadījumā, jomā, ko lielākoties nosedz Kopienas noteikumi, pat ja nav pretrunu minēto noteikumu starptautisko saistību starpā (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Luksemburga, 88. punkts).

44 Tādējādi, ja Kopiena savos iekšējos tiesību aktos ir ietvērusi klauzulas attiecībā uz attieksmi pret trešo valstu pilsoņiem vai skaidri piešķīrusi savām iestādēm pilnvaras vest sarunas ar trešajām valstīm, tā iegūst ekskluzīvu ārējo kompetenci attiecībā uz pasākumiem, uz kuriem attiecas šie tiesību akti (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Luksemburga, 89. punkts).

45 Tā tas ir pat tad, ja nav skaidri noteiktas klauzulas, ar ko iestādēm tiek piešķirtas pilnvaras vest sarunas ar trešajām valstīm, ja Kopiena ir īstenojusi pilnīgu kādas jomas harmonizāciju, tāpēc ka šādi pieņemti kopīgie noteikumi varētu tikt skarti sprieduma "AETR" lietā nozīmē, ja dalībvalstis paturētu tiesības vest sarunas ar trešajām valstīm (spriedums lietā Komisija/Luksemburga, 90. punkts).

46 Kā secināms no tās virsraksta un 1. un 2. panta, Regulā Nr. 3921/91 ir paredzēti noteikumi pasažieru un kravu pārvadājumiem pa dalībvalsts iekšējiem ūdensceļiem un tie attiecas tikai uz Kopienas pārvadātājiem. Līdz ar to šie noteikumi attiecas tikai uz dalībvalstī dibinātiem pasažieru vai kravu pārvadātājiem pa ūdensceļiem, kas izmanto kuģus, kuru īpašnieki ir fiziskas personas, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā dalībvalstī un kuri ir dalībvalstu pilsoņi, vai juridiskas personas, kuru juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī un kuru lielākā daļa pieder dalībvalstu pilsoņiem.

47 Norāde uz no Manheimas konvencijas izrietošajām tiesībām Regulas Nr. 3921/91 6. pantā nav pamats citam secinājumam, jo, kā norādījis ģenerāladvokāts savu secinājumu 58. punktā, ar šo noteikumu Kopiena tikai ņem vērā Šveicei no šīs konvencijas izrietošās tiesības.

48 No tā izriet, ka Regula Nr. 3921/91 neattiecas uz atļaujas trešo valstu pasažieru vai kravu pārvadātājiem veikt pārvadājumus pa dalībvalsts iekšzemes ūdensceļiem nosacījumiem.

49 Apstrīdētie divpusējie nolīgumi neattiecas uz Regulas Nr. 3921/91 jomu, un līdz ar to nevar uzskatīt, ka tie skar šo jomu, kā savā pamatojumā ir norādījusi Komisija.

50 Turklāt tas vien, ka Regula Nr. 3921/91 neattiecas uz trešajās valstīs dibinātu pārvadātāju, kas veic uzņēmējdarbību Kopienā, situāciju, norāda, ka ar šo regulu veiktā harmonizācija nav pilnīga.

51 Līdz ar to nav pamatots Komisijas uzskats, ka Kopiena ir ieguvusi ekskluzīvu ārējo kompetenci sprieduma "AETR" nozīmē apstrīdēto divpusējo nolīgumu jomā.

52 Šajos apstākļos pirmais iebildums ir jānoraida.

Par otro iebildumu, kas izriet no EKL 10. panta pārkāpuma

Lietas dalībnieku argumenti

53 Ar savu otro iebildumu Komisija uzskata, ka Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar EKL 10. pantu, jo, vedot sarunas, noslēdzot, ratificējot un pasludinot, ka ir stājušies spēkā apstrīdētie divpusējie nolīgumi, laikā, kad Padome 1992. gada 7. decembrī bija nolēmusi pilnvarot Komisiju vest sarunas par nolīgumu Kopienas līmenī, šī dalībvalsts apdraudēja šā lēmuma izpildi.

Komisijas vestās sarunas par nolīgumu Kopienas vārdā, kā arī tās vēlākā noslēgšana no Padomes puses neizbēgami tika sarežģīta dalībvalsts individuālās iejaukšanās dēļ. No otras puses, sarunās ar trešajām valstīm Kopienas nostāja tiktu vājināta, jo Kopiena un trešās valstis uzstātos apgrieztā kārtībā.

54 Papildus jau minētajiem argumentiem, kas izklāstīti šā sprieduma 29. punktā, Luksemburgas valdība apgalvo, ka sarunas par apstrīdētajiem divpusējiem nolīgumiem tika vestas jau pirms 1992. gada 7. decembra, datuma, kurā Padome pilnvaroja Komisiju uzsākt sarunas par daudzpusēju nolīgumu Kopienas vārdā.

55 Turklāt ar Padomes 1994. gada 8. aprīļa lēmumu patiesībā tika izdots jauns pilnvarojums sarunu vešanai, kas aizstāja 1992. gada 7. decembra atļauju.

56 Visbeidzot, Luksemburgas valdība pasvītro, ka tā ir paziņojusi par gatavību apstrīdētos divpusējos nolīgumus denonsēt, sākot ar Kopienas līmeņa daudzpusēja nolīguma spēkā stāšanās brīdi.

Tiesas vērtējums

57 EKL 10. pantā noteikts, ka dalībvalstis atvieglo Kopienas uzdevumu veikšanu un atturas no visiem pasākumiem, kas var traucēt sasniegt Līguma mērķus.

58 Šis lojālās sadarbības pienākums ir piemērojams vispārīgi un nav atkarīgs nedz no attiecīgās Kopienas kompetences ekskluzīvā rakstura, nedz arī no iespējamām dalībvalstu tiesībām uzņemties saistības pret trešajām valstīm.

59 Šajā sakarā jāatsaucas uz to, ka Tiesa jau ir atzinusi, ka uz dalībvalstīm attiecas īpaši rīcības un atturēšanās pienākumi situācijā, kad Komisija Padomei ir iesniegusi priekšlikumus, kuri, kaut arī Padome tos nebūtu pieņēmusi, ir pamats saskaņotām Kopienas darbībām (skat. 1981. gada 5. maija spriedumu lietā 804/79 Komisija/Apvienotā Karaliste, *Recueil*, I-1045. lpp., 28. punkts).

60 Tāda lēmuma pieņemšana, ar ko Komisija tiek pilnvarota vest sarunas par daudzpusēju nolīgumu Kopienas vārdā, iezīmē Kopienas saskaņotas darbības starptautiskā līmenī sākumu, un ar to valstīm tiek uzlikts ja ne atturēšanās, tad vismaz ciešas sadarbības ar Kopienas iestādēm pienākums, lai atvieglotu Kopienas uzdevumu izpildi un nodrošinātu tās starptautisko darbību un pārstāvības vienotību un saskaņotību.

61 Šajā lietā nav strīda, ka pēc tam, kad Padome ar 1992. gada 7. decembra lēmumu pilnvaroja Komisiju vest sarunas Kopienas vārdā par daudzpusēju nolīgumu, Luksemburgas Lielhercogiste veda sarunas, noslēdza, ratificēja un pasludināja, ka ir stājušies spēkā apstrīdētie divpusējie nolīgumi, nesadarbojoties vai nekonsultējoties ar Komisiju. Dalībvalsts, rīkojoties šādā veidā, ir apdraudējusi Kopienas uzdevumu un Līguma mērķu izpildi.

62 Konsultēšanās ar Komisiju vēl jo vairāk bija nepieciešama tādēļ, ka Padome ar Komisiju bija vienojušās, ka nolīguma procesam un sarunām tiks piemēroti noteikumi, ko ietver džentlmeņu vienošanās, kas pievienota 1992. gada 7. decembra pilnvarojumam uzsākt sarunas un kurā paredzēta cieša koordinācija Komisijas un dalībvalstu starpā. Šajā sakarā džentlmeņu vienošanās II daļas 3. punkta d) apakšpunktā noteikts, ka "sarunas Komisija ved Kopienas vārdā un dalībvalstu pārstāvji uzstājas tikai Komisijas uzdevumā", un ka "dalībvalstu pārstāvji atturas no jebkādām darbībām, kas varētu apdraudēt Komisijas uzdevumu pienācīgu izpildi".

63 Lai arī ir iespējams, kā uzskata Luksemburgas valdība, ka sarunas par nolīgumu ar Čehijas un Slovākijas Federatīvo Republiku ir sāktas pirms Padomes 1992. gada 7. decembra lēmuma, tomēr ir un paliek fakts, ka apstrīdētie divpusējie nolīgumi tika parakstīti un ratificēti pēc šī datuma.

64 Turklāt no lietas materiāliem nekādā gadījumā neizriet, ka Padomes 1994. gada 8. aprīļa lēmums bija jauna pilnvara sarunu vešanai, ar ko tika aizstāta 1992. gada 7. decembra pilnvara. No tā izriet vienīgi tas, ka šī lēmuma mērķis bija precizēt un papildināt Komisijai 1992. gadā piešķirto pilnvaru.

65 Visbeidzot, kā savu secinājumu 76. punktā norāda ģenerāladvokāts, apstāklis, ka Luksemburgas valdība ir paziņojusi par gatavību denonsēt apstrīdētos divpusējos

nolīgumus nekavējoties pēc Kopienas līmeņa daudzpusēja nolīguma stāšanās spēkā, nepierāda, ka ir izpildīts EKL 10. pantā paredzētais lojālās sadarbības pienākums.

66 No iepriekšminētā izriet, ka vedot sarunas, noslēdzot, ratificējot un pasludinot, ka ir stājušies spēkā apstrīdētie divpusējie nolīgumi, nesadarbojoties vai nesaskaņojot to ar Komisiju, Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar EKL 10. pantu.

67 No tā izriet, ka otrais iebildums, kā tas tikko norādīts iepriekšējā punktā, ir pamatots.

Par trešo iebildumu — apstrīdēto divpusējo nolīgumu nesaderība ar Regulu Nr. 1356/96

Lietas dalībnieku argumenti

68 Ar trešo iebildumu Komisija apgalvo, ka apstrīdēto divpusējo nolīgumu noteikumu, saskaņā ar kuriem pēc kompetentās iestādes izdotas īpašas atļaujas saņemšanas ar attiecīgajās trešajās valstīs reģistrētiem kuģiem drīkst sniegt pārvadājumu pakalpojumus pa Luksemburgas Lielhercogistes un citu dalībvalstu iekšzemes ūdensceļiem, uzturēšana spēkā pēc Regulas Nr. 1356/96 pieņemšanas nav saderīga ar minētās regulas 1. un 2. pantu, kā arī ar tās vispārīgajiem mērķiem.

69 Ļaujot Luksemburgas Lielhercogistei vienpusēji piešķirt piekļuves tiesības vai vismaz rezervējot šai dalībvalstij tiesības vienpusēji piešķirt piekļuves tiesības Kopienas iekšzemes ūdensceļiem tādiem pārvadātājiem, kas neatbilst Regulas Nr. 1356/96 noteikumiem, ar apstrīdētajiem divpusējiem nolīgumiem vienpusēji un bez Kopienas kontroles tiek grozīti Kopienu tiesību noteikumi par pārvadājumu pakalpojumu pa ūdensceļiem brīvu sniegšanu. Saskaņā ar Komisijas teikto ir skaidrs, ka Polijas, Rumānijas, Čehijas un Slovākijas pārvadātāji un uzņēmumi, kam varētu tikt piešķirta atļauja, lai sniegtu pārvadājumu pakalpojumus starp Luksemburgas Lielhercogisti un citām Kopienas dalībvalstīm, neatbilst nevienam no šiem nosacījumiem.

70 Luksemburgas valdība apgalvo, ka Regula Nr. 1356/96 attiecas uz pārvadājumiem pa ūdensceļiem dalībvalstīs un ka tā attiecas tikai uz Kopienas pārvadātājiem, nevis uz trešajās valstīs dibinātiem pārvadātājiem.

Tiesas vērtējums

71 Jāatgādina, ka Regulas Nr. 1356/96 pamatmērķis ir īstenot brīvu pakalpojumu apriti pasažieru un kravu pārvadājumu pa dalībvalstu iekšzemes ūdensceļiem jomā, likvidējot visus ierobežojumus un diskrimināciju attiecībā uz pakalpojumu sniedzēju tā pilsonības vai uzņēmējdarbības veikšanas vietas dēļ.

72 Saskaņā ar Regulas Nr. 1356/96 2. pantu šī brīvas pasažieru vai kravu pārvadājumu pakalpojumu sniegšanas kārtība attiecas uz pārvadātājiem, kuri:

— ir reģistrēti dalībvalstī saskaņā ar šīs dalībvalsts likumiem;

— šajā dalībvalstī ir tiesīgi veikt kravu vai pasažieru starptautiskos pārvadājumus pa iekšzemes ūdensceļiem;

— šādām pārvadājumu darbībām izmanto iekšējo ūdeņu kuģus, kas ir reģistrēti dalībvalstī vai kuriem, ja tie nav reģistrēti, ir apliecība par piederību dalībvalsts flotei, un

— atbilst nosacījumiem, kas paredzēti 2. pantā Padomes Regulā (EEK) Nr. 3921/91, kurā noteikts, ka var izmantot kuģus, kuru īpašnieks vai īpašnieki ir fiziskas personas, kuru dzīvesvieta ir dalībvalstī un kuri ir dalībvalsts pilsoņi, vai juridiskas personas, kuru juridiskā adrese ir dalībvalstī un kuru [kapitāla] lielākā daļa pieder dalībvalstu pilsoņiem.

73 Kā savu secinājumu 85. un 86. punktā norāda ģenerāladvokāts, tā kā ar Regulu Nr. 1356/96 tiek nodibināta brīva pakalpojumu aprite pasažieru un kravu pārvadājumu pa Kopienas dalībvalstu iekšzemes ūdensceļiem attiecībā uz tajās dibinātajiem pārvadātājiem, ir jāsecina, ka minētās ar Regulu Nr. 1356/96 nodibinātās sistēmas mērķis vai sekas nav kavēt trešajās valstīs dibinātus pārvadātājus vai ar trešajās valstīs reģistrētiem kuģiem sniegt šos pakalpojumus Kopienas dalībvalstīs.

74 Turklāt, kā ģenerāladvokāts minējis savu secinājumu 87.–89. punktā, ar apstrīdētajiem divpusējiem nolīgumiem netiek iedibināta sistēma brīvai pakalpojumu apritei pasažieru un kravu pārvadājumu pa Kopienas dalībvalstu iekšzemes ūdensceļiem jomā attiecībā uz Čehijas, Polijas, Slovākijas un Rumānijas pārvadātājiem, bet gan stingri noteiktos gadījumos un saskaņā ar pušu kompetento iestāžu izdotu atļauju tiek paredzēta iespēja sniegt šos pakalpojumus ar trešajās valstīs reģistrētiem kuģiem starp Luksemburgas Lielhercogisti un citām Kopienas dalībvalstīm.

75 No tā izriet, ka pretēji Komisijas apgalvotajam ar apstrīdēto divpusējo nolīgumu noteikumiem netiek grozīts nedz Regulas Nr. 1356/96 raksturs, nedz arī tās piemērošanas joma.

76 Šajos apstākļos trešais iebildums ir jānoraida.

77 Ņemot vērā visus iepriekšējos apsvērumus, jāatzīst, pirmkārt, ka, vedot sarunas, noslēdzot, ratificējot un pasludinot, ka ir stājušies spēkā pstrīdētie divpusējie nolīgumi, nesadarbojoties vai nesaskaņojot to ar Komisiju, Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar EKL 10. pantu, un, otrkārt, ka prasība pārējā daļā jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

78 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 3. punkta pirmajai daļai, ja lietas dalībniekiem spiedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Tā kā Komisijas prasība ir apmierināta tikai daļēji, katrs lietas dalībnieks sedz savus tiesāšanās izdevumus pats.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) vedot sarunas, noslēdzot, ratificējot un pasludinot, ka ir stājušies spēkā

— Luksemburgas Lielhercogistes valdības un Čehijas un Slovākijas Federatīvās Republikas valdības nolīgums par pārvadājumiem pa ūdensceļiem, kas parakstīts Luksemburgā 1992. gada 30. decembrī,

— **Luksemburgas Lielhercogistes valdības un Rumānijas valdības nolīgums par pārvadājumiem pa ūdensceļiem, kas parakstīts Bukarestē 1993. gada 10. novembrī, un**

— **Luksemburgas Lielhercogistes valdības un Polijas valdības nolīgums par iekšzemes ūdensceļiem, kas parakstīts Luksemburgā 1994. gada 9. martā,**

nesadarbojoties un nesaskaņojot tos ar Komisiju, Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar EKL 10. pantu;

2) **prasību pārējā daļā noraidīt;**

3) **Eiropas Kopienu Komisija un Luksemburgas Lielhercogiste katra sedz savus izdevumus pati.**

[Paraksti]